ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo
Edisyon nga Hiligaynon
Tuig LVI No. 6
Marso 21, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Sa pagbilanggo kay Duterte, pasingkion ang pakig-away sa rehimen US-Marcos

Labi nga ginkalipay sang pumuluyong Pilipino nga nagahandum sang hustisya ang pag-aresto kag pagbilanggo sa anay lider tirano nga si Rodrigo Duterte sa mga pasilidad sang International Criminal Court (ICC) sa pungsod nga The Netherlands sadtong Marso 11. Isa ini ka dako nga kadalagan, indi lang para sa mga biktima sang lapnagon nga pagpamatay nga ginmando ni Duterte sa balayon sang "gyera sa droga," kundi para sa tanan nga biktima sang pasistang pagpanalasa sa idalum sang iya terorista nga paghari.

Ginbukas sini ang posibilidad nga mapasabat kag masilutan si Duterte sa iya mga krimen sa katawhan, butang nga halos imposible sa idalum sang garuk nga nagahari nga sistema sa pulitika kag hustisya sa Pilipinas.

Walo ka tuig na ang nakaligad halin sang sugdan ang kaso sa ICC. Labi pa ini nga nagdugay tungod sa pagdumili sang rehimen Marcos nga makigbuligay sa ICC halin 2022 tungod sa pakig-alyansa sadto ni Marcos sa mga Duterte. Subong na lang, nga lubos nga nadula ang alyansa nga ini, nagpasugot si Marcos nga hatagan ligwa ang ICC agud magamit ini (pati na ang pagkakas kay Sara Duterte) sa pagtinguha niya nga ikonsolida ang iya gahum kag dulaon ang dalagko nga upang sa pagtinguha niya nga palawigon ang paghari nga lapaw pa sa 2028.

Ang matuod, bungol pa gihapon si Marcos sa singgitan sang banwa para pasabton si Duterte sa iya mga krimen, pareho nga bungol siya sa mga singgit para sa hustisya sa tanan nga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung sa panahon sang paghari sang diktador niya nga amay. Ang mga pasistang patakaran sang rehimen Duterte amo man gihapon ang ginapatuman subong ni Marcos Jr para sa lapnagon nga pagpangsumpo sa pumuluyo nga nagabato.

Ginapondohan subong sang mga Duterte ang isa ka sistematiko kag lapnagon nga kampanya sang disimpormasyon kag peke nga pagbalita sa *social media*. Agud makuha ang simpatiya sang publiko, ginapaguwa subong sang kampong Duterte nga "makaluluoy" kag "biktima" sang pangpulitika nga pagpang-ipit ang anay lider pasistang tirano, kag nga ang pag-aresto sa iya lapas sa layi kag sobereniya sang pungsod. Ginagamit ini indi bilang mga argumento sa ICC, kundi para gatungan ang emosyon sang mga maka-Duterte, kag makapabuylo sang mga rali.

Ginatabunan nila ang pila ka libo nga kalabera sang mga biktima sang pagpamatay sa panahon sang brutal nga paghari ni Duterte. Target sang pagpangdutdot kag pagpanghadlok bisan ang mga biktima kag ila mga pamilya. Gintago nila ang kamatuoran nga gingamit ni Duterte ang gahum sa tabon sang "gyera sa droga" agud kontrolon ang suplay sang droga kag ang pagkaagalon sang tanan nga drug lord sa Pilipinas. Ginapanas nila sa panghuna-huna sang katawhan kon paano sila mas nga nagpamigado kag nag-antus sa mga patakaran nga kontra-mamumugon,

kontra-mangunguma, kontra-imol kag kontra-nasyunal ni Duterte, kadungan ang tuman ka lala nga korapsyon kag pagkamal sang manggad sang iya pamilya kag alipures.

Malayo pa ang away sa ICC sang mga biktima kag pumuluyong Pilipino. Magaagi pa ini sa madamo nga pagsikot-sikot. Dapat engganyuhon kag buligan nga maghambal kag mag-testigo ang linibo pa ka biktima kag saksi agud pabaskugon ang kaso sa ICC kag ang panawagan nga silutan si Duterte kag tanan niya nga kahimbon sa ila mga krimen.

Sa pagbista kay Duterte sa ICC, nagbukas ang bag-o nga patag sang paghimakas para sa pagpasabat sa mga buang nga diktador, tirano kag mga naputos sa salsalon nga pasista, nga halos imposible nga masilutan sa idalum sang mga reaksyunaryong korte sa Pilipinas. Nagakadapat nga suportahan kag pabaskugon ang panawagan nga liwat magpatapo ang Pilipinas sa ICC kag iduso ang rehimen Marcos nga himuon ini. Sa atubang sang indi patas nga pagluntad kag pagpatuman sang layi sang papet nga estado sa Pilipinas, ang liwat pagpatapo sa ICC pabor sa linibo ka biktima sang pasistang pagpangsumpo kag terorismo sang estado nga nagahandum sang hustisya. Kadungan sini, dapat handaan ang pagpasaka sang mga kaso sa ICC batuk kay Marcos, sa mga upisyal sang AFP kag PNP, sa mga kumander sang mga dibisyon kag batalyon, nga pasimuno sang mga krimen batuk sa katawhan kag krimen sa gyera.

Kadungan sini, dapat padayon nga tigayunon ang lapnagon nga propaganda kag edukasyon agud iduso ang pagpasabat kay Duterte kag pagsukot kay Marcos sa nagapadayon nga pasistang pagpangsumpo, pagpaantus sa pumuluyo, korapsyon kag pagsunod-sunod sa dumuluong imperyalistang interes. "Marcos-Duterte, wala sang kinatuhay" sa mga malala nga krimen sang ekstrahudisyal nga pagpamatay, pag-abdak, tortyur, pagpangpriso kag pagpasaka sang mga himo-himo nga kaso kag pagpangtanum sang ebidensya, batuk sa pumuluyo nga nagahimakas. Dapat padayon nga pabaskugon ang pakig-away kay Marcos kag sa mga upisyal sang militar nga pulis nga padayon sa pasistang pagpamayagpag kag pagpamintas sa pumuluyo.

"Marcos-Duterte, wala sang kinatuhay" sa pagpaantus sa pumuluyong Pilipino. Wala sang nabag-o sa padayon nga pagsaka sang presyo sang mga balaklon, lapnagon nga disempleyo, kag pagbagsak sang palangabuhian sang mayoriya sang pumuluyo. Wala sang nabag-o sa mga paantus nga patakaran nga paglansang sang manubo nga sweldo sang mga mamumugon, madamuan nga pag-import sang bugas kag iban pa nga produktong pang-agrikultura sa kahalitan sang lokal nga produksyon, kag pagpabor sa mga dumuluong kapitalista nga manugkawkaw sa manggad sang pungsod kag nagaguba sang kapalibutan. Wala sang nabag-o sa wala-pugong nga pagpangutang, korapsyon sa mga kontrata sang gobyerno, ismagling, kag sosyohan sa mga kartel kag mga sindikato nga kriminal.

"Marcos-Duterte, wala sang kinatuhay" sa pagganoy sa kagamo sang US kag China. Sa idalum ni Marcos, mas nga naghari-harian ang mga pwersang militar sang US sa Pilipinas, kag mas nga nagdako ang peligro nga madalahig ang pungsod sa gyerang imperyalista, kadungan ang nagadako nga papel sang US sa pagsuplay sang mga armas kag kagamitan sa AFP nga gamit sa gyera sang pagpangsumpo batuk sa pumuluyo.

Sa katapusan, ang matuod nga pagbag-o nga handum sang pumuluyo malab-ot lang paagi sa rebolusyonaryong pagbag-o sa Pilipinas. Padayon nga nagatindog kag nagapakig-away ang pumuluyong Pilipino nga ginapaantus sang imperyalismo, pyudalismo kag burukrata kapitalismo. Dapat ibagsak ang garuk nga reaksyunaryong neokolonyal nga estado sang dalagko nga burgesya kumprador, dalagko nga agalon mayduta kag burukrata kapitalista.

Para maagum ang ginahandum nga hustisya kag matuod nga kahilwayan, dapat ubos-kusog nga suportahan, isulong kag pasingkion sang pumuluyong Pilipino ang armadong paghimakas sang Bagong Hukbong Bayan. Paagi lang sa pagdaog sang inaway banwa maseguro nga mahatagan sang hustisya ang tanan nga biktima sang pagpamigos kag paghimulos kag maagum ang ginahandum nga pungsodnon nga kahilwayan, demokrasya kag sosyalistang palaabuton. AB

ANG Bayan

Tuig LVI No. 6 | Marso 21, 2025

Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Kaundan

Editoryal: Sa pagbilanggo kay Duterte, pasingkion ang pakig-away sa rehimen US-Marcos 1
Pag-aresto kay Duterte ginkalipay 4
Krisis sa palangabuhian, atake sa kababaehan 5
Kalakasan sang estado batuk sa kababaehan 5
"Tour of duty" sa BHB 6
Rebyu sa Ulos 2024 6
Sa malip-ot nga pulong 7
Makahalalit nga dam sa Occidental Mindoro 8
War games sang US sa South Korea kag Pilipinas 9
Welga sa Nexperia Philippines, madinalag-on 10
Mga protesta 10
3 ginpatay sang AFP sa mga peke nga engkwentro 10

Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Plipinas

ang.bayan@cpp.ph

Pag-aresto kag pag-atubang sa ICC sa mga krimen ni Duterte ginkalipay sang iya mga biktima

Ginsaulog sang mga biktima sang ekstrahudisyal nga pagpamatay kag pasismo ni Rodrigo Duterte ang pag-aresto kag pag-atubang sa iya sa International Criminal Court (ICC) subong nga Marso. Gin-aresto sang mga tinawo sang Philippine National Police si Duterte tungod sa mandamyento de aresto nga ginpaguwa sang ICC sadtong Marso 11 nga ginpatuman sang International Criminal Police Organization. Ginserbe sa iya ang mandamyento paghugpa niya sa Ninoy Aquino International Airport halin sa pagbyahe niya sa Hong Kong.

"Wala sang katumbas nga kalipay ang nabatyagan ko, kadungan sang pagluha tungod sa kalipay sa pag-aresto kay Duterte," suno kay Nanay Dahlia Cuartero, iloy sang isa ka biktima sang gyera kontra droga kag katapo sang Rise Up Mothers.

Suno kay Jane Lee, asawa sang isa pa ka biktima, nagasamo ang iya emosyon. "Daw mahibi ako, gusto ko gid nga makita siya (Duterte) nga nabilanggo. Bayaran nila ang ginhimo nila sa amon. Siya, gin-aresto pa lang sang mga kapulisan, ang amon mga himata ginpatay gilayon. Tuman ka dako nga kinatuhay sa tunga sang gamhanan kag ordinaryo nga tawo pareho namon," suno sa iya.

Sadtong hapon sang Marso 11, wala-tuo nga protesta ang ginlunsar sa bug-os nga pungsod. Masobra sa 500 ang nagtipon sa Welcome Rotonda sa Quezon City sa pagpanguna sang mga pamilya sang biktima. Indi lang sang gyera kontra droga, kundi sang patakaran sa pagpatay sa mga aktibista sang rehimen Duterte.

May mga hublag, kadam-an sa pagpanguna sang mga grupo sang pamatan-on sa La Union, Isabela, Baguio City, Pasig City, Laguna, Tarlac, Iloilo City, kag Cebu City. Naghulag man ang mga estudyante sa sulod sang mga kampus sang University of the Philippines, Polytechnic University of the Philippines-Manila, University of Sto. Tomas, De La Salle University, kag Ateneo de Manila University.

Nagpanindugan man ang mga migranteng Pilipino sa madamo nga bahin sang kalibutan batuk kay Duterte. May yara sang mga protesta sa United States, United Kingdom, kag iban pa nga mga pungsod. Nagmartsa ang mga progresibong organisasyon padulong sa compound sang ICC agud sugataon sang protesta si Duterte sa iya pag-abot.

Nagprotesta man ang mga pamilya sang biktima kag mga progresibong organisasyon sadtong Marso 14 kag liwat sadtong Marso 17 agud igiit ang pagpabalik sang Pilipinas sa ICC kag batikuson ang rehimen Marcos sa kaugalingon sini nga mga pasista nga krimen.

Santo sa proseso

Sa mandamyento de aresto nga may petsa nga Marso 7, sakup sang kaso batuk kay Duterte ang mga insidente sang pagpatay halin Nobyembre 1, 2011 tubtob Marso 16, 2019. Indi magnubo sa 19 sa mga pagpatay nga ini natabo sa panahon nga mayor siya sang Davao City kag 24 ka kaso sa panahon nga pangulo na siya sang Pilipinas. Ang mga kaso nga ini ang mas nga magpakita sa padron sang sistematiko nga pagpatay sandig sa patakaran ni Duterte.

Sa dokumento nga ginsapubliko sang ICC sadtong Marso 13, ginpangalanan si Duterte bilang "pinakaresponsable" sa krimen batuk sa katawhan, kag "utok" sang pagtukod kag pagpalapnag sa plano para targeton ang "kinaandan nga mga kriminal." Gintumod man sang dokumento nga may yara mga "co-perpetrator" ukon kahimbon si Duterte sa krimen. Indi malayo nga ipagwa man sang korte ang mandamyento de aresto para sa ila.

Sadtong Marso 14, ginpa-atubang si Duterte sa Pre-trial Chamber I kon diin ginpahibalo sa iya ang kaso nga ginpasaka batuk sa iya, kag ang iya mga kinamatarung bilang suspek. Sa 29-minuto nga pagbista, ginsiling sang korte nga husto nga naserbe kay Duterte ang mandamyento sadtong siya arestuhon kag ginpahibalo sa iya ang iya mga kinamatarung bilang suspek. Gin-athag man sini nga nagpaidalum si Duterte sa pag-eksamin sang doktor, kag gindeklarar siya nga "lubos nga muklat" sa mga tikang nga ginapatigayon sang korte.

Gintalana sang korte ang masunod nga pagbista sa Septyembre 23 agud hatagan sang panahon ang kampo ni Duterte nga makahanda. Sa pabista nga ini pa lang matalana kon may bastante bala nga ebidensya ang prosekyusyon agud ipadayon sa pormal nga pagbista ang kaso.

Kon mapamatud-an nga nakasala, pwede nga mapamatbatan si Duterte sang tubtob sa 30 ka tuig nga pagkabilanggo, pabayaron sang multa kag kumpiskahon ang iya mga ginapanag-iyahan nga napanag-iyahan niya tungod sa krimen. Pwede man nga imando sang korte nga bayaran niya ang mga biktima sang kumpensasyon para sa tanan nga nadula sa ila. AB

Krisis sa palangabuhian, direkta nga atake sa kababaenhan

Ginhanduraw sang linibo ka mga kababaenhan ang Internasyunal nga Adlaw sang Kababaenhan nga Anakbalhas sa tunga sang nagaragasa nga krisis sa palangabuhian kag pulitika. Gintawag nila nga atake sa kababaenhan nga Pilipino ang pagbulusok sang lebel sang pangabuhi sang mga pamilyang Pilipino, nga direkta nga resulta sang neoliberal nga mga patakaran sang deregulasyon, pribatisasyon kag liberalisasyon sang nagsunod-sunod nga reakyunaryong rehimen. Ginkundena nila ang pagka-inutil sang subong nga rehimen ni Ferdinand Marcos Jr nga panubuon ang presyo sang pagkaon kag iban pa nga balaklon, subongman ang pagpasugot niya sa mga pribado nga mga kumpaniya nga ipasaka sang sukot sang mga pangpubliko nga yutilidad.

Indi mahimutig ang igo sa mga kababaehan kag mga bata tungod sang pagbulusok sang ekonomiya, kawad-on sang trabaho, barat nga sweldo kag manubo nga kita, kag sang pagpribatisa kag mahal nga serbisyo sosyal. Nagpabilin nga mataas ang presyo sang bugas, karne kag isda, sa pihak sang mga pasalig sang rehimen nga panubuon ini paagi sa dugang nga importasyon. Nagsaka ang sukot sa kuryente kag tubig, kag magasaka na ang sukot sa LRT sugod Abril 2. Wala-untat ang pagsaka sang presyo sang LPG kag iban pa nga produktong petrolyo.

Nagtipon kag ululupod nga nagsaot bilang protesta ang mga kababaehan kag iban pa nga mga sektor sa Manila, Laguna, Batangas, Baguio, Tabuk City sa Kalinga; Iloilo, Capiz kag Aklan sa Panay; Naga kag Legazpi sa Bicol, kag sa Davao.

Halos katunga sang kababaehan edad 15-65 wala ginaisip sang estado sa "pwersa sang pamugon" sang pungsod. Ginakabig sila nga indi produktibo, bisan kabulig sila sang ila mga bana sa bukid, dalanon kag iban pa nga mga lugar kon diin makapuga sila sang gamay nga kita.

Ang kababaehan nga ginakilala nga may trabaho amo ang yara sa mga sektor sang serbisyo kon diin lapnagon ang kontraktwalisasyon kag minimum lang ukon mas manubo pa ang ginabaton nga sweldo. Bisan sa mga dalagko nga empresa, indi sila mga regular. Sa sulod sang gobyerno, apat sa kada 10 ka empleyado nakapaidalum sa kaayusan nga *job order/contract of service* mga babaye.

Sa pangkabug-osan, nagabaton sila sang mas manubo nga sweldo kumparar sa kalalakihan. Ginahatagan sila sang mga trabaho nga "bagay" sa ila nga mga "tradisyunal" nga papel nga mas masami yara sa manubo nga halintang sang produksyon kag burukrasya. Sa eskwelahan pa lang, masami sila nga ginaduso sa mga kurso nga pagpanahi, pagpagwapa (*beauty care*), kag pagsekretarya nga manubo ang sweldo kag masami indi regular ang trabaho. Ginatalana sa mga lalaki ang mga trabaho nga may mas dako nga potensyal nga mangin regular kag makaangkon sang mas mataas nga pusisyon.

Tuman ka gamay sang isip sang mga unyonisadong mga mamumugon, apang labi pa nga gamay ang isip sang mga unyonisadong kababaenhan. Kadam-an sang nagapabilin nga unyon yara sa mga industriya nga tradisyunal nga dominado sang mga lalaki, pareho sang pagmanupaktura kag konstruksyon.

Indi katingalahan, mga babaye man ang pinakadamo nga ginapangsisante sang mga kapitalista. Sa nagligad nga mga tinuig, linibo ka mga kababaenhan ang nawad-an sang trabaho sang magsira ang mga dumuluong nga mga kumpaniya sang *garments* sa sulod sang mga *export processing zone* sa Cebu. Yara sa peligro naman ang trabaho sang kababaenhan nga nagabug-os sa tubtob 55% sang mga empleyado sa mga *business process outsourcing* ukon BPO tungod sa paggamit sang mga dumuluong nga kumpaniya sang *artificial intelligence*.

Magluwas sa lapnagon nga kakasanay tungod sa *redundancy*, madamo man nga kababaehan ang ginasipa sa trabaho tungod sa diskriminasyon. Sa mga dalagko nga empresa, hungod nga wala ginabaton ang mga nagabusong ukon may mga bana (tungod posible nga magbusong). Ginasisante sila pagkatapos nga magbata tungod indi sila sakup sang layi sa *maternity leave*. Wala sang ginahatag nga suporta ang kapitalista kag ang estado sa kababaehan nga may magagmay nga anak.

Labi nga nagatingkad ang indi pagalalangay kag kabudlayan sang kababaenhan sa kaumhan. Sa pila ka dekada nga pagpatuman sang reporma sa duta, 19% lang ang kababaenhan nga may ginauyatan nga emancipation patent kag 31% naman sa *certificate of land owenership agreement* (CLOA).

Tungod sa kawad-on sa duta kag kakulangan sang trabaho, minilyon nga kababaehan ang nagakadto sa luwas sang pungsod para makakwarta. Anum sa kada 10 ka migranteng Pilipino mga babaye. Manubo nga klase ang ila trabaho kag bulnerable sa abuso, grabe nga pagpanghimulos kag *human trafficking*. Lakip sa mga biktima sang *human trafficking* si Mary Jane Veloso, nga 15 ka tuig nga nabilanggo sa Indonesia, nga nakaluwas sa silot nga kamatayon kag, bisan pa nabilanggo pa,

Sundan sa pahina 5

Halin sa pahina 4
nakapauli sa pungsod, sa duso sang iya mga himata, abyan kag tagasuporta.

Sa hambalanon sang ikaayong lawas, indi lang paantus, kundi makapatay sa kababaehan ang mga patakaran sang estado. Tubtob subong, indi masabat sang estado ang *maternal mortality* ukon pagkapatay sang kababaehan tungod sang pagbata. Halin Enero tubtob Agosto 2024, nakalista sang 470 *maternal death*, katumbas sang 59 nga nagakapatay sa pagbata kada bulan. Sa nagligad nga tuig, naglab-ot sa 1,868 ang *maternal death*.

Kulang na, pribado pa, ang mga pasilidad pang-ikaayong-lawas para sa kababaenhan. Masobra katunga (58%) sang mga ginabataan pribado kag nagasukot sang puluan ka libo ka piso sa normal nga pagbata, kag ilabi na kon nagakinahanglan sang operasyon nga sesaryan. Tuman ka mahal sang tsek-ap kag pagbulong sang mga balatian nga gina-antus sang mga kababaenhan pareho sang *breast* kag *cervical cancer*. Sadtong 2022, nakalista sang 33,079 nga mga bag-o nga kaso sang *breast cancer*, kon diin 11,857 ang nalista nga napatay, katumbas sang 32 ka kababaehan kada adlaw.

Indi bastante ang proteksyon sang estado sa kababaenhan, ilabi na sa mga bata nga kababaenhan. Sadtong 2023, 142,276 ang kaso sang pagbusong sang mga tin-edyer, kag may 390 ka pamatan-on nga kababaehan ang nagabata kada adlaw. Sa isip nga ini, 3,343 pagbusong sang mga batan-on nga may edad nga 15 panubo kag 99% sa mga kaso nga ini tungod sang *statutory rape* ukon paglugos sang mas magulang nga lalaki nga nagagamit sang gahum kag otoridad.

Mas malala ang kawad-on sang protekson sang estado sa mga bata batuk sa sekswal nga pagpanghimulos. Sa bug-os nga kalibutan, sentro sang produksyon sang *child sexual abuse materials* ang Pilipinas. Sadtong 2023, nakabaton ang Pilipinas sang kapin 3 ka milyon ka reklamo, katumbas sang masobra 7,500 ka reklamo kada adlaw sang ginasuspetsahan *online child sexual exploitation*. Wala sang sabat ang estado sa mayoriya sa mga reklamo nga ini, gani nagapadayon ini nga patarasak.

Sa tunga sang krisis kag kapigaduhon, mas nga nagasingki ang kalakasan batuk sa kababaenhan. Sa limitado nga report sang pulis, may 12,046 ka kaso sang lain-lain nga sahi sang kalakasan sa mga kababaenhan sadtong Enero tubtob Nobyembre 2024, mas mataas sa 11,585 ka kaso sadtong 2023. Ginasiling nga isa lang sa 10 ka kaso sang kalakasan sa kababaenhan ang nagakareport sa pulis tungod sa kawad-on sang pagsalig nila sa mga otoridad. Mas nga nangin mabudlay sa mga biktima ang magpahayag sa panahon sang *social media*, kon diin lapnagon ang kultura sang pagpamasol sa mga biktima kag paghipos na lang tungod sa pagpati nga wala sang mabag-o pagkatapos nga ibuyagyag ang krimen. AB

Kalakasan sang estado batuk sa kababaenhan

WALA PUAS ANG pagpang-atake sang reaksyunaryong estado sa kababaenhan sa ngalan sang gyera kontra-insurhensya. Linibo ka kababaehan ang biktima sang mga paglapas sang armadong mga pwersa sini, ilabi na sa kaumhan. Kabahin sila sang mga komunidad nga ginahari-harian sang mga militar kag ginabomba, kag ginapaidalum sa blokeyo kag kontrol.

Halin sang magpungko si Marcos Jr sa poder, indi magnubo sa 23 ka kababaenhan ang ginpatay sang mga ahente sang estado sa tabon sang gyera kontra-insurhensya. Siyam sa ila mga siblyan nga ginapasibangdan nga mga Pulang hangaway kag ginpatay sa mga himo-himo nga engkwentro. Lakip sa mga ini sila Jelyn Deomo, Sheryl Dejomo kag Divina Ajitan nga ginpatay sang 96th IB sa Masbate, kag mag-iloy nga Cristina Jacolbe kag iya babaye nga anak nga si Everlee nga ginpatay sang 79th IB sa Negros Oriental. Ang iban mga Pulang hangaway nga nadakop, ginpaantus antes hungod nga ginpatay, kasubong nila Wilma Tiamzon, Hannah Cesista, Annabel Talon, Glorivic Belandres kag Kaliska Peralta.

Indi magnubo sa 20 ka kababaenhan ang gin-abdak sang mga ahente ni Marcos Jr. Tatlo sa ila, sila Elgene Mungcal, Ma. Elena Pampoza kag Lyngrace Marturillas,wala pa mapatuhaw tubtob subong. Pila sa ila ang nakapalagyo sa kamot sang mga soldado, kasubong nila Jhed Tamano, Jonila Castro, Rowena Dasig kag Dyan Gumanao. Ang iban naman sekreto nga ginbilanggo sa kampo militar kasubong nila Mariel Rebato kag Monica Ogacho, kaupod ang ila mga lapsag.

Hungod nga gin-target sang mga soldado ang mga nagabusong ukon bag-ong bata lang nga ginasuspetsuhan nila nga Pulang hangaway ukon asawa sang Pulang hangaway agud pwersahon sila nga magsungka kag ang ila mga bana. Isa diri si Cherilyn Rebita, nga gin-abdak halin sa ginapuy-an niya nga balay kag sekreto nga ginbilanggo tubtob nga nagbata. Ginkidnap sang mga soldado ang iya bata agud pwersahon siya nga isungka ang iya bana nga isa man ka Pulang hangaway.

Sa mga komunidad sang mga mangunguma nga gina-okupar sang militar, pasimuno ang mga soldado sa kalakasan batuk sa kababaenhan. Indi magnubo sa walo ka kaso sang pagpanglugos ang nareport sa mga komunidad sa Northern Samar, Camarines Norte, Batangas kag Oriental Mindoro. Menor-de-edad ang mga biktima sa duha ka kaso. Duha naman ang nagreport nga may iban nga soldado nga nag-akto bilang "look out" samtang ginapatigayon ang krimen.

Halin Hulyo 2022 tubtob Enero, indi magnubo sa 27 ka kababaehan ang gin-aresto sang rehimen Marcos sa himo-himo nga kaso sang *illegal possession of firearms and explosives* kag gin-imbolbar sa armadong kahublagan. Madamo sa ila mga tigulang na, kasubong nanday Presentacion Saluta, 63; Dolores Rapsing Belibit, 70; Adora Faye de Vera, 66; kag pinakaulihi, si Myrna Cruz-Abraham, 69. Sanday de Vera kag Cruz-Abraham nahilway na, apang mas madamo ang nagapabilin nga nakabilanggo sa lain-lain nga bahin sang pungsod.

Koresponsal

"Tour of duty" sa BHB

Isa ka bulan nga nagpatapo sa isa ka yunit sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa Southern Tagalog sila Ka Cloud kag Ka Malen bilang kabahin sang ila "tour of duty" ukon TOD. Ang "TOD" integrasyon ukon kaupod nga magpangabuhi lain-lain nga pagtawag sa paglubog sang mga katapo sang rebolusyonaryong organisasyon masa kag Partidista halin sa kasyudaran sa BHB agud makaangkon sang kongkreto nga eksperyensiya sa armadong rebolusyon.

Halin sa sahing petiburges sila Ka Cloud kag Ka Malen. Wala sila naanad sa kabuhi sa kabukiran. Masami sila nga nabudlayan ilabi na sa paglakat, apang malipayon pa gihapon nga nagpangahas nga mag-adoptar sa gawi sang hukbo. Naga-upod sila sa pagbagtas sa matag-as kag madanlog nga tereyn, paghilikuton masa, paghanas militar kag pagtungod sa mga hilikuton teknikal.

Para kay Ka Cloud, pinakamaayo nga mga tawo nga nakilala niya ang nakaupod nga mga Pulang hangaway. Nasaksihan niya ang pag-desisyon sang mga hangaway sa atubang sang madamo nga panghangkat sang kabuhi gerilya. Nakita niya ang pagkaseryoso sang Pulang hukbo sa pagpatuman sang kahublagan panadlong kag pagpangibabaw sa mga kahuyangan.

Samtang napatapo, naghanas si Ka Cloud bilang upisyal sa lohistika. Nangin responsibilidad niya ang pag-imbentaryo sang suplay, pagpagana sang kusina kag pagseguro sang pagkaon sang yunit. Aga pa, mabatian na ang pag-abi-abi sa kusina sang "Good morning, mga kaupod!" ni Ka Cloud.

Lubos naman ang pagpasalamat ni Ka Malen sa pagbulig kag paghangup sang mga kaupod sa iya mga kabudlayan sa pag-adoptar sa kabuhi sa sona. Naghanas siya bilang giya pangpulitika sang iya pormasyon. Nakita niya diri ang lugar sang banggianay sang mga ideya kag sawayanay sang mga kaupod sa espirito sang kahublagan panadlong. Nakita niya kon paano ang pag-alalay sang mga kaupod sa isa kag isa.

Sa adlaw sang paghalin sang duha, naglunsar sang kapehan ang yunit agud tasahon ang ila pakighalubilo sa hukbo. Bisan malip-ot ang ila pagtiner, nakakuha sang mga leksyon kag inspirasyon ang duha kag ang mga Pulang hangaway nga nagsapupo sa ila. Pasalig sang duha nga sa ila pagbalik diin man nga larangan gerilya, makapaupod sila sang iban pa nga pamatan-on.

Pamatuod ang inagihan nila Ka Cloud kag Ka Malen nga indi upang sa mga rebolusyonaryo sa kasyudaran ang kakulangan sa kahanason para mangin Pulang hangaway. Nagahulat ang mga larangan gerilya kag handa ang mga Pulang hangaway nga maghanas sa mga pamatan-on sa syudad nga magpangahas nga magpatapo sa hukbo sang banwa. AB

Rebyu sa Ulos 2024

MATUOD NGA NAPANAHON kag mapanghangkat ang pagbantala sang Ulos 2024. Matuod gid nga isa ka syensya kag arte man nga makabig ang makapasanto kag makasabat sa mga ano, nga-a kag paano sang subong nga konteksto sang aton paghimakas paagi sa mga obra nga mga binalaybay, teatro, balagtasan, liriko sang kanta, drowing kag dibuho.

Masiling nga nangin epektibo ang mga pinili nga sinulat kag dibuho sa Ulos 2024 tungod nakatuga ini sang nanari-sari nga paghangup ukon impresyon sa mga manugbasa. Maka-igo sa kasing-kasing ang mga binalaybay, sulat kag sanaysay-pasidungog para sa mga nauna na nga mga kaupod nga nangin "mabanaag" kag "matinugahon" ang kabuhi tungod sa pagtungod sang indi mapakapanubo nga mga misyon kag katungdanan para sa pungsodnon-demokratikong rebolusyon. Ginadala sang mga pahina sini ang mga manugbasa sa maukod nga pagtan-aw sang lain-lain nga kontradiksyon personal kag sosyal apang sa katapusan mapaathag sini ang kahustuhon sa pagpili sang gin-usoy labaw sa pangkaugalingon nga handum sang pagrebolusyon para sa pungsod kag sa sahi.

Nangin madinalag-on ang agos sang mga sinulat kag arte-biswal agud dal-on sini ang manugbasa sa mas mataas nga paghangup, mas mataas nga moral kag mas resolbado nga determinasyon para mangin tigpasulong sang kultura sang pagpanadlong.

Sa amo sini nga espirito gani tayuyon dapat ang kampanya kag panawagan nga basahon ang bug-os nga libro sang Ulos! Idungan ang pagbasa sini sa mga pagbasa sa mga sandigan nga dokumento nga kinahanglan nga tun-an kag analisahon. Tuman ka ayo nga gamiton ang mga sinulat bilang inspirasyon samtang ginapatigayon ang mga pulong imbestigasyon, pag-id-id sa mga pagsuma, pagsaway kag pagsaway sa kaugalingon kag iban pa nga hilikuton sa ideolohiya, pangpulitika kag organisasyon.

Sa panahon subong, labi na sa kasyudaran, ang oras nga ginahatag para sa pagbasa, pag-analisa, pagtuon kag hilikuton masa nangin patag na sang banggianay tungod sa kontra-agos nga impluwensya sang indi husto nga paggamit sa internet kag *social media*. Suno pa sa pasiuna sang Ulos 2024, "ang pagbag-o sang panghuna-huna kag gawi, indibidwal kag kolektibo, isa ka hilikuton pang-kultura." Kon kinahanglan nga magbag-o sang kaugalingon sa paggamit sang internet kag social media, himuon ini. Kon kinahanglan nga kritikal nga isikway ang mga petiburges nga impluwensya halin sa lain-lain nga materyal kag instrumento nga nagasalakay sa aton proletaryo nga espirito kag gawi, kinahanglan ini nga pangibabawan. Isa ka kultura nga nagapanindugan batuk sa suhetibismo kag mga petiburges nga panghuna-huna kag gawi nga ululupod naton nga kritikal kag matinugahon nga isulong!

SA MALIP-OT NGA PULONG

64%

sang nalista nga paglapas sa pagpangampanya mga kaso sang *Red-tagging*, sunod ang iligal nga pagpangkampanya, pagbakal sang boto kag iligal nga paggamit sang pangpubliko nga rekurso.

Ginkuhaan: Vote Report PH, Marso 14, 2025

₱200/adlaw

dugang ni Marcos nga ispesyal nga alawans sang mga soldado (regular kag reserba) halin sa ₱150 padulong sa ₱350, dugang sa sweldo sang mga pasista nga pinakamataas na sa kinaandan nga mga empleyado sang gobyerno. Kabaliskaran sini, yara sa abereyds nga ₱35 lang ang dugang sa minimum nga sweldo sang mga mamumugon sa bug-os nga pungsod, nga nagabaton sang wala sa katunga sang makabuhi nga sweldo.

50%

ang ginsaka sang kadamuon sang gin-*import* nga karne sang baboy sadtong Enero nga nagpanubo sa presyo sang baklanay sa lokal nga manugbaboy. Sa pihak sini, nagpabilin nga mataas ang presyo sang baboy sa mga merkado.

Jay Kamote, Miggy Mango, Xiaomi Ocho

dugang nga mga peke nga ngalan nga nagbaton sang bayad halin sa *confidential funds* ni Sara Duterte. Lakip ang "**Mary Grace Piattos**," ang mga ngalan nga ini nangin mitsa para imbestigahan ang maanomaliya nga paggamit ni Duterte sa pondo.

₱2.02 TRILYON

ang ginbayad sang gobyerno sa utang sadtong 2024, 26% nga mas mataas sang sa ₱1.6 trilyon nga ginbayad sadtong 2023. Labi pa ini nga magataas sa masunod nga mga tuig, pagkatapos ang wala-pugong nga pagpangutang sang Pilipinas sa idalum sang rehimen Duterte kag Marcos.

4.4 EKTARYA

ang ginsakup sang iligal kag makawasak nga pagkwari sa Bugo, Cagayan de Oro. Napauntat ini sang mga residente paagi sa ila nagahiliusa nga paghulag.

160

estado ang nagtukod sang **Rome Statute** sadtong Hulyo 17, 1998 sa Rome, Italy kag nagbug-os sang ICC bilang permanente nga korte nga may hurisdiksyon sa pinakalala nga krimen nga may internasyunal nga importansya, kasubong sang krimen batuk sa katawhan, krimen sa gyera kag krimen sang agresyon.

₱1.225 B + ₱274.8 M

ang ginwaldas sa pagpahimo sang Cabagan-Santa Maria Bridge sa Isabela nga narumpag sadtong Pebrero 27, 26 ka adlaw pagkatapos ini buksan sa publiko.

Makahalalit nga proyektong dam sa Occidental Mindoro

Panibag-o nga peligro sa kabuhi kag palangabuhian sang mga mangunguma, tumandok nga Mangyan-Buhid, kag pumuluyo sa dulunan sang San Jose kag Rizal, Occidental Mindoro ang plano nga pagtukod sang dam sa mga suba sang Kayakyan kag Busuanga, nga yara sa dulunan sang duha ka banwa. Ang Kayakyan isa ka mayor nga bukana sa Busuanga, isa sa mga dalagko nga suba sa probinsya.

Napulo ka minoro sang tumandok nga Mangyan-Buhid ang labi nga nagasalig sa suba sang Kayakyan para sa ila palangabuhian kag mga pang-adlaw-adlaw nga kinahanglanon. Nagaserbe man ini nga ginahalinan sang tubig para sa irigasyon sa indi magnubo sa pito ka barangay.

Ang Lipitan Small Reservoir Irrigation Project

Ang Lipitan Small Reservoir Irrigation Project nagatuyo nga magtukod sang duha ka dam sa suba sang Kayakyan kag Busuanga agud pauswagon kuno ang sistema sang irigasyon sa mga barangay sang San Jose kag Rizal. Ginapangunahan ini sang National Irrigation Administration (NIA) paagi sa Irrigation Management Office sang Occidental Mindoro.

Sa pagpatuman sang proyekto, direkta nga ginabalewala sang reaksyunaryong gobyerno ang kaugalingon nga peke nga layi nga Indigenous People's Rights Act (IPRA) nga nagasiling nga dapat anay kuhaon ang Free, Prior, and Informed Consent (FPIC) ukon hilway nga pagpasugot sang mga tumandok nga mga pumuluyo sa sakup sang mga proyekto.

Duha ka dam ang plano nga itukod para sa amo nga proyekto. Una, ang *impounding dam* nga amo ang magatipon sa tubig halin sa ilaya ukon mataas nga bahin sang suba sang Kayakyan.

Ikaduha, ang "diversion dam" nga itukod sa suba sang Busuanga sa dulunan sang mga barangay sang Central sang San Jose, Pitogo, kag Sto Niño sang Rizal. Ang ikaduha nga dam ang magapaliko sang agos sang tubig agud malab-ot sini ang mga barangay nga naga-iping sa sentro sang San Jose.

Ginapabugal sang NIA nga yara sa 6,676.20 ka ektarya nga mga ulumhan kag 4,334 ka mga mangunguma ang "magabenepisyo" sa itukod nga irigasyon. Apang ang mayor nga katuyuan sang dam amo ang *hydropower* nga magatuga sang 2.5 megawatt nga kuryente nga kuno magasabat sa dako nga kakulangan sa suplay sang kuryente sa Occidental Mindoro.

Sa tantya, magalab-ot sa ₱6.94 bilyon ang badyet para sa proyekto nga pagapondohan sang utang sa Japan International Cooperation Agency. Sugdan ang konstruksyon sa 2027 kag matapos sa 2032.

Perwisyo sa masang Mindoreño

Ginabana-bana nga masobra sa 40,000 ka pumuluyo ang apektado sang proyekto.

Lima ka minoro ukon mas o menos 1,400 ka tumandok nga Mangyan-Buhid ang palayason sa mga lugar-puluyan kag mga dutang ulumhan. Lima pa ka minoro nga tumandok, nga may populasyon nga 2,200 ang mapanas tungod sa pagkalapit sang mga ini sa suba kag sa mismo itukod nga dam.

Yara sa peligro man ang mga barangay nga yara sa kapatagan sa higad sang suba sang Busuanga. Direkta sila nga apektado sang pagbaha nga tugahon sang dam sa masami nga pagbuhi sini sang dako nga bolyum. Subong pa lang, masami na nga ginabaha ang mga lugar sa patag nga bahin sang dulunan sang San Jose kag Rizal.

Sadtong 2024, ginpamatukan sang pumuluyo ang amo nga proyekto nga gintanyag sa ila sang lokal nga gobyerno. Sa pihak siini, pilit sila nga ginapasugot sa proyekto sang mga armadong elemento sang 203rd IBde kag mga pulis. Tungod sa pagpamatuk, arbitraryo sila nga ginapasibangdan nga mga tagasuporta sang Bagong Hukbong Bayan. Bisan ang mga upisyal sang mga barangay nga apektado kag magagmay nga negosyante ginapanghadlok agud punggan sila nga maghambal batuk sa proyekto.

Sa pag-antus sang kinaandan nga pumuluyo, ginasigahum nga minilyon ang kitaon sang mga pribado nga kontraktor nga magamonopolisa sang mga kontrata sa proyekto kag katimbang nga mga imprastruktura pareho sang itukod nga mga karsada kag taytay pakadto sa target nga lugar. Magadako man ang kita sang mga konsesyunaryo sang kuryente pareho sang San Miguel Corporation ni Ramon Ang kag OrMin Power Inc ni Jolly Ting halin sa makuha nga enerhiya sa dam.

Nakapakat kag permanente nga naga-operasyon sa lugar nga pagatukuran sang dam ang mga pasistang pwersa sang 203rd Bde kag mga pulis para protektahan ang makahahalit nga proyekto.

Halin sa Alab, rebolusyonaryong pahayagan sang Mindoro. AB

Mapangwasak nga mga *war games* sang US sa South Korea kag Pilipinas

Nag-arangkada na ang pinakadalagko nga *war games* ukon paghanas sa gyera sang imperyalismong US sa rehiyon sang Asia Pacific subong nga 2025. Ginsugdan sang US sa Republic of Korea (ROK) sadtong Marso 10 ang Freedom Shield war games samtang natalana nga ipatigayon ang pinakadako nga Balikatan war games sa Pilipinas sa maabot nga mga binulan. Ginapatigayon ini kadungan sang madamo pa nga mas magagmay nga *war games* kag aktibidad sang militar sang US sa lain-lain nga bahin sang rehiyon.

Ang mga *war games* nga ini ginapaguwa nga mga "ehersisyo pangdepensa" kag pagpabaskog sang alyansa. Ang matuod nga katuyuan sang mga ini amo ang pabaskugon ang "interoperability" ukon kontrol sang mga militar sang US sa mga pwersang militar sang Pilipinas kag iban nga pungsod. Ginagamit man ang mga ini sang US para ipabilin ang kontrol sa rehiyon kag mas nga pasingkion ang tensyon sa kasumpong sini nga imperyalistang pungsod nga China kag sa North Korea.

Freedom Shield 25

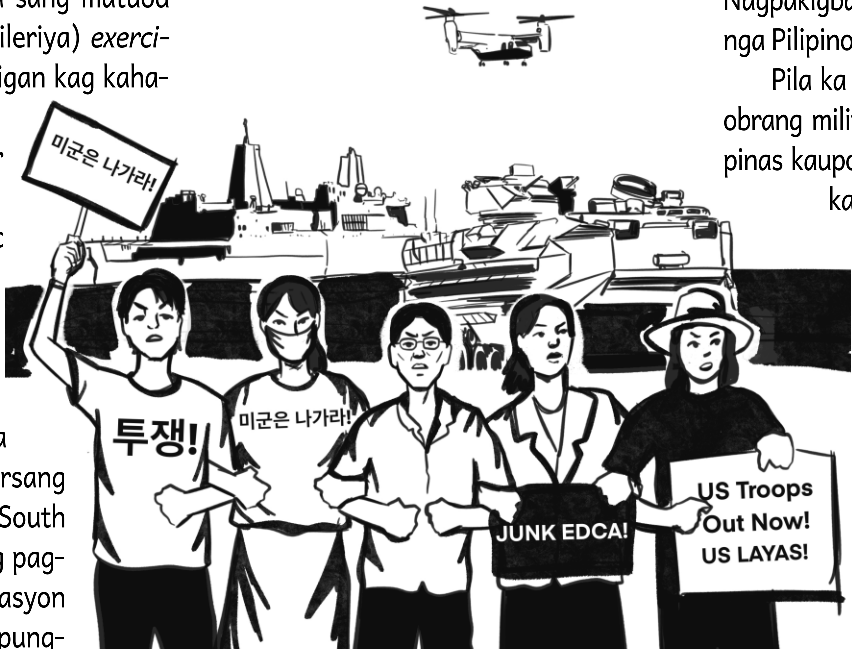
Indi magnubo sa 19,000 ka pwersang militar sang South Korea kag US ang nagpakigbahin sa Freedom Shield (FS) 25 nga naglawig sang 11 ka adlaw ukon tubtob Marso 21. Yara sa 17 ka gin-isa nga mga *war games*, halin sa 10 ka *war games* sadtong 2024, ang igalunsar subong nga tuig. Naglunsar sang lain-lain nga tipo sang paghanas militar ang tropa sang US kag South Korea lakip ang mga *live-fire* (pagkarga sang matuod nga mga bala ukon artileriya) *exercises* sa kadutaan, katubigan kag kahawaan sa pungsod.

Ang tuigan nga *war games* nga ini ginakabig sang Democratic People's Republic of Korea (DPRK ukon North Korea) bilang "paghanda para sa pagpanakop" sa ila pungsod sang mga pwersang militar sang US kag South Korea. Bilang sabat kag pagpakita sang determinasyon nga pangapinan ang pungsodnon nga sobereniya sini, nagpalupad ang DPRK sang mga *ballistic missile* sa kadagatan.

Antes ang FS25, wala-tuo na ang ginapatigayon sang US nga aktibidad militar. Isa diri ang ginhiwat sadtong Marso 5, kon diin nabomba sang US kag South Korea ang komunidad sa Nogok-ri, banwa sang Pocheon, Gyeonggi tungod sa sayup nga koordineyt (lokasyon) nga nabutang sa mga kompyuter sang *jet fighter*. Walo ka bomba nga MK-82 (nga may bug-at nga 500 libras) ang "aksidente" nga ginhulog sang eroplano panggyera.

Indi magnubo sa 30 ka sibilyan ang napilasan sa insidente. Madamo nga mga kabalayan kag imprastruktura ang naguba samtang nagtuga sang grabe nga troma kag kahadlok sa mga residente.

Nagpanindugan ang meyor sang Pocheon nga indi dapat magpatigayon sang kasubong nga mga *war games* sa ila banwa tubtob indi maseguro sang militar nga indi masulit ang pareho nga aksidente. Tatlo ka dalagko nga pasilidad militar, nga sakup ang 4,960 ektarya nga duta,ang yara sa banwa sang Pocheon.

Paghanda sa Balikatan Exercises "SABAK" 2025

Sa pagsugod pa lang sang 2025, nag-arangkada na ang paghanda sang Armed Forces of the Philippines (AFP) kag mga pwersa sang US para sa tuigan nga Balikatan war games sa Pilipinas. Nakatalana nga ilunsar ang ika-40 nga serye sang Balikatan sa teritoryo sang Pilipinas sa Abril kag Mayo. Ginbansagan ang Baliktan subong nga tuig bilang SABAK 2025. Ginasigahum nga lapawan pa sini ang 16,000 tropang Pilipino kag Amerikano nga nagpakigbahin sa nagligad nga tuig.

Sa anunsyo sang AFP, magluwas sa pagpakigbahin sang tuman ka dako nga isip sang mga soldado sang US magpakigbahin man ang armadong pwersa sang Australia, Japan kag iban pa nga mga pungsod. Sadtong 2024 may mga opisyal militar sang 14 pa ka mga pungsod ang nagserbe nga "tig-obserbar" sa *war games*. Nagapanguna nga ginapatigayon ang mga *war games* sa Luzon kag Palawan.

Bilang paghanda, ginlunsar sang AFP ang Combined Arms Training Exercise (CATEX) "Katihan" Battle sadtong Marso 3 tubtob Marso 12. Nagpakigbahin ang 6,000 ka soldado nga Pilipino.

Pila ka serye man sang mga maniobrang militar ang ginlunsar sang Pilipinas kaupod ang US, Australia, Japan kag Canada sa kadagatan kag kahawaan sang Pilipinas.

Sadtong Pebrero 21, nakig-pulong ang hepe sang AFP sa kumander sang US Indo-Pacific Command. Ginhiwat man ang mga pulong sang AFP sa mga upisyal kag pwersa sang Japan, France, kag Germany sa nagligad nga kwarto. AB

Welga sa Nexperia Philippines, madinalag-on

NADUSO SANG 74 oras nga welga sang Nexperia Philippines Inc. Workers Union ang kapitalista sang multinasyunal nga kumpaniya nga hatagan sang konsesyon ang mga mamumugon sa pakig-negosasyon sini para sa bag-o nga *collective bargaining agreement*. Nag-agay ang kapitalista pagkatapos naglab-ot sa ginabana-bana ₱1.26 bilyon ang nadula nga kita sang kumpaniya tungod sa welga halin Marso 5 sang hapon tubtob Marso 8.

Ginsug-alaw sang suporta ang mga welgista sang mga pareho nga mamumugon kag iban nga organisasyon sa guwa sang Light Industry and Science Park 1 sa Cabuyao City, Laguna. Naagum sang unyon ang pagpabalik sa trabaho sa pangulo sang NPIWU nga si Mary Ann Castillo kag isa pa ka upisyal sang unyon nga ginsisante. Nakuha man sang unyon ang dugang nga ₱17 kada adlaw para sa 2024, ₱19 para sa 2025, ₱21 para sa 2026 kag ₱20,000 *signing bonus*. Maathag man nga nasulat sa kasugtanan nga ginadumilian ang bisan ano nga tikang-balos sa mga mamumugon nga nagpakigbahin sa welga.

Suno kay Castillo, madinalag-on ang ila welga tungod madamo ang nakamuklat sa kahimtangan sang mga mamumugon sa Nexperia kag nagpakig-isa sa ila away. Dugang pa niya, nagbaskog ang balatyagon sang mga unyonista kag handa sila nga mas pa nga makig-away para sa ila mga kinamatarung.

Ibalik ang mga tahungan sa Novotas. Nagkadto sa city hall sang Navotas ang mga mangingisda kag manugtahong sa idalum sang Pamalakaya sadtong Marso 14, agud igiit sa lokal nga gobyerno nga pasugtan sila nga ibalik ang ila mga tahungan. Sa adlaw man nga ini sadtong nagligad nga tuig, gindemolis sang gobyerno ang ila mga tahungan sa tabon sang "rehabilitasyon" sang Manila Bay. Masobra 200 ka tahungan ang gindemolis sadtong nagligad nga tuig agud hatagan ligwa ang 650-ektarya nga proyekto nga reklamasyon sang San Miguel Corporation sa Navotas.

Hustisya para sa mga residente sa Balubad. Nagmartsa sa Angeles City sa Pampanga ang mga residente sang Sityo Balubad, Barangay Anunas sadtong Marso 12 agud magpanawagan sang hustisya sa mapintas kag iligal nga demolisyon sa ila komunidad sadtong Marso 12, 2024. Sa demolisyon sadtong nagligad nga tuig, 600 ka pamilya kag 48 ka mangunguma nga benepisyaryo sang *certificate of land ownership award* ang ginpalayas halin sa ila duta.

Mga konsyumer batuk sa mataas nga presyo. Gintay-og sang protesta sang lain-lain nga mga grupo nga kabahin sang Samahan at Ugnayan ng mga Konsyumer Para sa Ikauunlad ng Bayan (Suki Network) sadtong Marso 14 ang mga merkado sa Metro Manila agud ipanawagan ang pagpanubo sa presyo sang pagkaon, balaklon kag mga yutilidad. May yara man sang separado nga protesta ang pamatan-on estudyante kaupod ang mga mamumugon agud pamatukan ang pagsaka sang sukot sa pasahe sa tren.

3 ginpatay sang AFP sa mga peke nga engkwentro sa Mindoro kag Negros

DUHA KA KASO SANG peke nga engkwentro ang nalista sa Mindoro kag Negros sa sulod lang sang isa ka semana kon diin tatlo ang ginpatay sang mga soldado sang Armed Forces of the Philippines (AFP). Lubos nga paglapas sa internasyunal nga makatawo nga layi kag pagsulundan sang gyera ang hungod nga pagpatay sang AFP sa mga biktima.

Sa Negros Occidental, gin-abdak sang mga ahente sang Crime Investigation and Detection Group sanday Nonoy Ponteras (Ka Jojo) kag Marisa Pobresa (Ka Kim) sadtong Marso 7, alas-8 sang gab-i, sa isa ka barangay sa Bacolod City. Pagka-aga, ginpaguwa sila nga napatay sa isa ka armado nga engkwentro sang AFP kag Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa Sityo Paraiso, Barangay Caduhaan, Cadiz City. Suno sa BHB-Negros Island (Apolinario Gatmaitan Command), ang duha ginpaidalum sa tortyur antes hungod nga ginpatay.

Sa Oriental Mindoro, ginpanginwala sang BHB-Mindoro (Lucio de Guzman Command) nga Pulang hangaway ang ginasiling sang 4th IB nga napatay sini sa isa ka "engkwentro" sadtong Marso 14 sa Sitio Cabuyao, Barangay Panaytayan, Mansalay. Suno sa hukbo sang banwa, wala sang yunit ukon elemento sang BHB sa amo nga barangay sa panahon nga ini. Indi pa matumod ang ngalan sang biktima.

Sa pareho nga insidente, ginpaguwa sang AFP nga may yara sang nakumpiskar nga mga armas, bala kag palupok halin sa mga biktima.

Pag-aresto. Gin-aresto kag gintilawan nga taguon sang mga pwersa sang 3rd Special Forces Battalion ang lider-Lumad Manobo nga si Michelle Campos kag tatlo pa niya ka kaupod. Nagabyahe sila sadtong Marso 5 sang gab-i sa Barangay Das-agan, San Francisco, Agusan del Sur. Naka-estorya lang sila sang mga grupo sang tawhanon nga kinamatarung sadtong Marso 11 sa isa ka ospital sa Prosperidad.

Samtang, wala pa mahibaluan ang nahamtangan sang lider-Lumad nga si Genasque Enriquez nga ginaresto sadtong Marso 2. Sila Campos kag Enriquez mga kilala nga tigtib-ong sang kinamatarung sang ila komunidad sa Lianga, Surigao del Sur batuk sa mga dalagko nga korporasyon sang pagmina kag pagtroso.

Pagpangkastigo. Gindakop kag ginkastigo sang 94th IB si Alberto Piaduche sadtong Marso 9 sang gab-i samtang sakay sa motorsiklo sa Sityo Tuyuman, Barangay Caradio-an, Himamaylan City sa pasibangod nga sila mga katapo sang BHB. Kaupod niya sadto ang isa pa ka himata. Suno sa report, pwersa nga ginpasakay sa isa ka *pick-up truck* ang duha kag gindala sa sulod sang hedkwarters sang militar. Didto ginkastigo si Piaduche kag ginpaako nga may angot sa hukbo sang banwa. Ginbuhian sila sang magtungang gab-i. AB